

Demenslandsby i Holland

Vibeke Drevsen Bach, innovatør og ejer af www.energy2work.dk; udvikler af Blomstringsuniverset© og Rejsen fra Jorden til Månen©.

I De Hogeweyk i Holland skal livet med demens fortsætte med at være så levende, personligt og normalt som muligt – så længe som muligt.

I 2014 besøgte jeg syv gange landsbyen "De Hogeweyk", som er hjem for 152 personer med svær demens. Hver gang deltog jeg i rollen som faglig rejseguide for danske delegationer af politikere, chefer, konsulenter, undervisere og studerende i demensområdet. I dag fungerer jeg som strategisk sparringspartner for kommuner, der ønsker at skabe lignende byer og "knække koden" for menneskelig blomstring. Nedenstående er et lille kikk ind i nogle få elementer af et meget større og langt mere komplekst puslespil, som De Hogeweyk bygger på.

Vil du selv bo der, når du får demens?

"Vil du selv bo her, hvor vi arbejder?". Det spørgsmål, stillede to grundlæggere af De Hogeweyk sig selv og deres kolleger i starten af 1990'erne. Den gang arbejdede de på et klassisk plejehjem, hvor hvide sygeplejeuniformer, beroligende medicin, TV og sygehussproget var hverdagskost. Svaret kan vi næsten regne ud, og det blev startskuddet på en vision, der har krævet umådelig energi, men nu har båret så stor frugt, at medier og fagfolk fra hele verden hver uge valfarter til den lille by i Weesp. Også utallige fagfolk og politikere fra Danmark, der søger inspiration til nye og mere innovative måder at skabe liv, der er værd at leve for mennesker med demens, er blandt det mange.

Tre glasdøre - et klik og jeg er inde

Jeg har taget toget fra Amsterdam, kørt i tyve minutter og gået ti. Nu kan jeg endelig se de brune mursten til det lukkede boligområde, der både er HJEM og lokalmiljø for 152 borgere med svær demens. Men som samtidig også er et PLEJEhjem. Jeg ved på forhånd, at der i alt er 23 rækkehuse på et areal på ca. 12.000 m². Der er aldrig mere end to etager, og hvert hus indeholder et dobbeltværelse, syv enkeltværelser samt to toiletter med bad. De 23 huse er indrettet ud fra de syv hyppigst forekomne livsstile i Holland. Udover byens indbyggere har ca. 200 omsorgspersoner og ca. 400 frivillige, deres faste

gang i byen, foruden familiemedlemmer, venner og lokalområdets øvrige indbyggere.

Fine skilte leder besøgende som mig hen til hovedindgangen, som er eneste indgang til området. Jeg fanger den kvindelige receptionists øjne, og efter en lille udveksling af blikke med kvinden, som selv sidder bag en glasmontre, lukkes jeg ind. Først gennem den ene glasdør og så ind gennem den anden, ligesom i min lokale bank. Nu står jeg foran glasmontren ind til hende. Da jeg har styr på navnet på den person, som jeg har en aftale med, trykker hun på en knap, hvorefter den tredje og sidste glasdør går op. Jeg mærker ubehaget, der sniger sig ind. Det føles grundlæggende forkert.

Teaterpladsen

Tre skridt længere fremme, og jeg står på den store åbne by-plads, Teaterpladsen, der bl.a. leder hen til den lokale teatersal, som er ramme for konferencer, gudstjenester, møder eller forestillinger for frivillige, gæster og byens

indbyggere. Træerne er netop sprunget ud, og fuglene synger. Her føles umiddelbart almindeligt, hjemligt, trygt og rart. Men det faktum, at jeg kun kan komme ud på den samme måde, som jeg kom ind, altså gennem tre glasdøre, tager lidt af begejstringen, omend jeg forstår bevæggrunden. På selve pladsen står der til højre for mig et utal af forskelligfarvede stole placeret hulter til bulter. En ældre kvinde knokler med at gøre det pænt. Det gør hun hver dag, får jeg senere at vide. Det ser meningsfyldt og tilfredsstillende ud. Hverdagsagtigt. Foran en lille dam med 30 cm vand og tre ænder, står en ældre kvinde og ser på ænderne, hun tøffer hurtigt videre i retning mod baren. Foran mig er der en iøjnefaldende skrig-gul informationssøjle, hvor alle kan se, hvad der sker i byen i denne uge. En ældre herre kommer med langsomme og dog hurtige skridt målrettet på vej mod teatersalen, men jeg har ikke fornemmelsen af, at han som sådan skal noget der. Han er spinkel og har et tomt udtryksløst blik. Han svarer ikke på min henvendelse. Går bare i sin egen verden. Ingen andre retter henvendelse til ham. Senere på dagen hører jeg, at han er én af de indbyggere, som hver dag går mange timer på samme måde. Uagtet vind og vejr. Alle i byen kender ham og holder øje med, at han får mad og drikke; at han har tøj på der passer til vejret. Det giver en robusthed, som er guld værd for alle.

Livet i klubberne

Til venstre for mig får jeg øje på et par midaldrende mennesker, som nyder et stort glas øl på den lokale bar, der er indrettet efter alle kunstens regler, så den minder om så mange andre hollandske barer. Inde fra baren lyder harmonikamusik og sang. Deltagerne har meldt sig til "sangklubben", der styres af en frivillig harmonikaspiller. Klubaktiviteten er en af de utallige, som byens indbyggere har mulighed for at tage del i. Man får to klubmedlemskaber gratis, og kan derefter betale sig til flere. 400 frivillige er organiseret efter interesser og byder ind med dét, de hver især finder mest mening i. Den kvindelige frivillige elsker tydeligvis at spille harmonika, og den stemning smitter af på alle. Jeg bliver i hvert fald i godt humør og får lyst til at nynne med.

Livet i restauranten

Overfor den lokale bar er der en lokal og velassorteret restaurant, der minder

om andre smukke, velindrettede og helt almindelige restauranter, som jeg selv besøger andre steder. På pladsen ude foran restauranten står der en del borde og parasoller, men der er ingen gæster. De sidder indenfor. Nogle sludrer over en kop kaffe, andre spiser en frokost.

Jeg må ind gennem et overdækket gangareal, ligesom man ser i stormagasiner, for at komme ind i restauranten. I restauranten bliver jeg fascineret af, at her er så smukt, stilrent, hyggeligt og imødekommende. Bag baren i restauranten, op langs den ene bagvæg, er der en hel væg fyldt med spiritus- og vinflasker. En tjener kommer mig i møde, og jeg bliver anvist et bord og får snart serveret en række små lækre retter, som jeg med tiden kommer til at spise HVER gang, jeg efterfølgende besøger landsbyen. Maden tilberedes, og betjeningen foretages også her af medarbejdere, så det giver god mening, at det er samme menu. Under kyndig vejledning af en kok sikres kvaliteten og ensartetheden. Frivillige kan få et gratis måltid mad, når de er i byen. Jeg spotter dem ved at se, hvem de taler sammen med. Ellers kan jeg ikke se, hvem der er hvem i restauranten, hvor der kommer medarbejdere, frivillige og beboere. Eller om der er tale om familie, venner, gæster og lokale besøgende. Det er faktisk ret befriende. Pludselig kommer der dog en kvinde med lynlåsen åben, og bukserne godt nede på bagen, det fanger min opmærksomhed, mens ingen andre synes at tage notits af det.

Livet i supermarkedet

Til højre ligger et lille supermarked, som mest af alt minder mig om en af de mange campingbutikker, jeg har besøgt gennem min egen barndom. På overfladen ser det ud til at være et næsten almindeligt supermarked. Her handler

byens indbyggere ind hver dag. Enten alene eller sammen med den medarbejder, de skal hjem at lave mad sammen med. Der findes et varesortiment, der minder indbyggerne om tidligere tiders mad og indkøb. Der er frisk mad; f.eks. grøntsager, frugt, kød og mælkevarer i kølemontren, men lige så meget mad findes på dåse. Desuden er der tørkager, tandbørster, toiletpapir, bleer, chokolade, vin etc. Supermarkedet har åbent nogle timer om dagen og viser sig ligeledes at blive betjent af ansatte. Der sidder en kvinde ved kassen i ganske almindeligt hverdagstøj som så mange andre her i byen. Byens øvrige aktører har et forholdsvist stort kendskab til demens og til de enkelte borgere, hvilket betyder, at relationen har mulighed for hurtigt at blive god og nær. Alle frivillige som medarbejdere trænes nemlig løbende i emner som kommunikation, livsstile og væremåder.

Personalet kan frit købe ind for "egne penge" og beboerne tilsvarende, men har de ingen penge, kan de stadig købe. Deres indkøb registreres i computersystemet, så betaling finder sted gennem familien. "Køber" eller "tager" beboeren for meget med hjem i boligen uden rigtigt at have behov for det, bliver det ikke til et problem. Det leveres tilbage til butikken uden yderligere problemer.

Det, der købes til husets måltider, sættes på en fællesregning. Har en borger hang til at købe en særlig vare i så store mængder, at det siger sig selv, at personen ikke kan eller skal bruge det i klassisk forstand, hjælper personalet med at bringe varerne tilbage til supermarkedet igen. Ingen taber ansigt.

Bag det ellers helt almindelige supermarked kan ledelsen følge med i alle tallene, som genereres fra indkøbene. Alle mulige informationer kan trækkes ud og give værdi på mange planer. Blandt andet kan ledelsen følge med i hvor sundt og godt man spiser i de enkelte huse. Man kan holde øje med, om der er sammenhæng mellem hvad der købes, hvad der er til rådighed, og om det er sundt og varieret, det der spises. Derved kan de få et solidt overblik over den samlede by og forvaltningen af økonomien, madbudgetterne, ernærings-tilstanden og andre tal, som er interessante at betragte fra et ledelsesmæssigt perspektiv. De mange besøg i supermarkedet giver ledelsesmæssigt værdifuld indsigt, hvis man altså forstår at tolke og bruge indsigten og informationen på en etisk forsvarlig måde. Jeg bliver optaget af, hvordan man ledelsesmæssigt mon inddrager medarbejderne i tallene og gør dem interesserede i tallenes værdi og betydning uden at de oplever sig overvåget og kontrolleret. Jeg får ingen svar på dette spørgsmål og er stadig optaget af det.

Livet på boulevarden

Efter frokosten i restauranten går jeg på egen hånd ud på Teaterpladsen igen. Først hen forbi baren, hvor de er holdt op med at spille og synge, og så ned ad den lille boulevard, der er bilfri – men ikke nødvendigvis cykelfri. I hvert fald er der parkeret en cykel op ad husmuren, og én står i cykelstativet. Der er nogle gange livlig trafik på dette lille strøg, finder jeg ud af på nogle af de øvrige ture. Alligevel forbløffes jeg over, at der ikke er flere i byrummet, da jeg jo ved, hvor mange der i princippet kunne være. Og taget i betragtning af vejr og årstid slår det mig endnu mere. Til min venstre side er der en række små forskellige butikker med skilte, som på enhver anden boulevard. Umiddelbart minder det om butikkerne på et hvert andet strøg. Lige som supermarkedet, baren og restauranten opfylder de samtidig flere forskelligartede funktioner. Udefra ligner en af butikkerne en cykelsmed, men går man ind, finder man et teknisk serviceteam, som kan kontaktes, hvis der er problemer i husene, eller man mangler hjælp til at reparere en kørestol. Desuden findes der en frisør, et musiklånebibliotek, som samtidig er centrum for frivilligkoordinering, et center for fysioterapi, et musiklokale, samt lægekonsultation.

Byrummet

Byen er skabt som et lukket system, et lokalmiljø med gader, pladser, haver og en park, ud fra devisen om at indbyggerne roligt og frit skal kunne slentre, vandre eller strejfe omkring. Miljøet skal stimulere de mange sanser og være kultur-genkendeligt. Byrummet bliver derved ufarligt, samtidig med at det giver god anledning til at få frisk luft og bevægelse året rundt. Alene det sidste har den effekt, at der er et markant fald i årstidens sygdomme i modsætning til de mange plejehjem andre steder, hvor beboere ikke har mulighed for at komme ud hver dag.

Gennem byens indretning med bar, supermarked, restaurant etc. forsøger man at understøtte den enkeltes livsstil maksimalt. Derfor består byen udover det offentlige rum også af en klynge rækkehuse, der er placeret, tilpasset og indrettet forskelligt, så de matcher, passer og understøtter beboerens forskellige og hidtidige værdier og livsstil. Havearealer og udenomsarealer omkring hver af de 23 boliger er således særlig indrettet efter livsstil. På den måde er der skabt et mangfoldigt bymiljø, der kan vække minder om det, den enkelte har kendt tidligere.

Årstiderne har sin gang, og dén vil man gerne have, at indbyggerne i byen oplever. Indbyggerne skal have mulighed for at genhuske årstidernes forskellighed ved at være ude – og samtidig få sig et godt fysisk og mentalt helbred. Derfor er parker og haver, alle de grønne udenomsarealer, designet af en landskabsarkitekt med det sigte at vække lysten til at være ude, stimulere sanser og skabe en forskelligartet atmosfære. Her bliver hørelsen, synet, duften, fornemmelsen og balancen pirret. Her er træer, buske og blomster og en lille dam.

Fortsæt et genkendeligt liv - livsstilen bestemmer

Husenes indretning bestemmes af én af de syv livsstile, som for tiden er de valgmuligheder, der er. Men, som de fortæller, så kan det sagtens være, at de forandrer sig snart. Byens 23 boliger og hverdagsgrøremål er således bygget op om disse syv målgrupper og deres tilhørende livsstile.

1. de økonomisk velbjergete = overklassen
2. de familiært orienterede = hjemlige
3. de urbane = by-menneskene
4. de åndeligt søgende = kristne
5. de praktisk orienterede = håndværkerne
6. de "nye" indbyggere i Holland = indonesiske indvandrere
7. de kulturorienterede = kulturelle

For at skabe den mest optimale og genkendelige ramme for den enkelte, udfylder enhver kommende beboer eller deres familie 44 livsstilstypologiske

Om Vibeke Drevesen Bach

Vibeke Drevesen Bach ejer og driver konsulentvirksomheden Energy2work, hvorfra hun kører kommuneforløb, sparrer og rådgiver politikere og topledere, der f.eks. ønsker at skabe en "by" for mennesker med demens, eller lade sig inspirere fra Holland. Hun er en innovatør, der kontinuerligt nytænker måder at formidle og forandre kultur på. Hun har oversat Kitwoods svære teori og kvalitetssikringsmetode til metaforer, billeder og modeller (bl.a. "Blomstringsbilledet", "Blomstringsbarometret" og "Blomstringsmodellen), som flere end 17.000 mennesker er undervist og flere trænet i landet over. Det hele er samlet under en større paraply, "Blomstringsuniverset". Vibeke Drevesen Bach har desuden udviklet nye måder at tale og tænke om demens, som 7.000 har hørt via foredraget "Blomstring med demens – tag med på en rejse fra Jorden til Månen.

Vibeke er uddannet professionsbachelor i ernæring- og sundhed og voksenpædagogik, Diplom i ledelse og organisation samt Master i Organisations- og proceskonsultation. International certificeret omsorgskvalitetssikrer og underviser i Tom Kittwoods omsorgsteori og Dementia Care Mapping Metode fra University of Bradford. Tidligere kampagne- og sekretariatsleder for humanitære organisationers indsamlings- og oplysningskampagner, bl.a. Operation Dagsværk, Folkekirkens Nødhjælp og direktør i Livslinien, der forebygger selvmord baseret på frivillige kræfter.

spørgsmål, som munder ud i et bud på 1-2 primære livsstile. I samtale med familien bestemmes efterfølgende hvilken livsstil, man bedst vil genkende, lykkes og trives i. Herefter findes den boligform og indretning, som understøtter netop denne livsstil. Man kan som familie ikke vælge livsstil bare ved at se boligerne, da det er summen af svarene, der bestemmer. Det er særligt livsstilen i alderen omkring de 30 år, man er optaget af, da man har erfaring for, at mennesker med demens vender tilbage og lever i den livsalder, når de flytter ind, og sygdommen er fremskreden.

Hver bolig og de omgivelser, der omgiver boligen, tilkendegiver hvilken livsstil, man træder ind i. Nogle steder kommer man ind gennem køkkenet, som man gjorde det i den tidligere koloni i Indonesien. Her levede man primært sit liv i et centralt storstue-køkken. I husene for overklassen er boligerne f.eks. mere pompøse og formelle i deres indretning og stil. Her er lamper, tallerkener, bestik, måltider etc. nøje tilpasset netop DEN livsstil. Går man derimod ind i boligerne for de tidligere kunstnere, vil man finde mere farverige og spraglede boliger, hvor der er mere rodet og levende. Man har i samarbejde med fagfolk

søgt at skabe rammer, indhold, vaner og rutiner, der minder om det liv, man tidligere har levet. Interaktionen i gruppen og med de ansatte, dag til dag-aktiviteter og den måde, disse aktiviteter udføres på, er et spejl af livsstilen. Husene er fleksible og kan derfor indrettes og ommøbleres i forhold til de særlige og aktuelle livsstile, der er særligt bud efter i en given periode. Er der særligt bud efter en bestemt livsstil i en periode, ommøbleres ét af husene til denne livsstil.

Flere af de danske besøgende, har haft mange refleksioner over lige netop den opdeling. Holdningerne har været mange, men en leder gik så langt som at sige: "Min livsstil er meget mere sammensat end det. Jeg ville i hvertfald ikke sættes i sådan en bås".

Livet i husene om dagen

I visionen om De Hogeweik ligger ønsket om at bevare ressourcer, værdi og deltagelse i hverdagens gøremål, med det man stadig kan. Beboerne skal således forvalte deres husstand sammen med et fast hold af ansatte, der støtter med vask, rengøring og madlavning. Beboerne beslutter i det omfang de er i stand til det og ofte med støtte fra medarbejderne, hvad de vil spise. Dagens dagligvarer til retterne indkøbes så ind i løbet af dagen i landsbyens eget supermarked som en del af hverdagslivet. På den måde kan livet, som det en gang blev levet, fortsættes - med lidt hjælp.

Livet i husene om natten

Om natten er alle lys i husene slukkede, og der er mørkt og stille for at give beboerne mest mulig ro til at sove. En medarbejder overvåger beboerne i husene fra et akustisk lyttesystem, der tænder kl. 22.00 og betjenes fra receptionen. Alarmer indikerer, hvis der er uro og behov for hjælp. De øvrige fire medarbejdere går rundt i landsbyen, indtil det er deres tur til at tage "lytte-tjansen", der maksimalt varer 1,5 time inden man afløses.

Synet på omsorg

Det syn på omsorg, der trives i De Hogeweiks, søger at understøtte borgeren i at kunne vedblive med at leve så normalt et dagligt liv i det lille lokal samfund, som De Hogeweik er. I det "normale samfund" styrer man sin egen hus-

stand og husholdning. Når man arbejder som omsorgsperson her, forventes det, at man agerer "mor" for en familie, som de forklarer det. I stedet for seks børn har medarbejderne bare ansvaret for husholdning for seks ældre. Imidlertid er uddannelserne på sosu-kolerne utidssvarende. De lærer stadig studerende at give medicin, komme plaster på, vask mm som det primære, men de lærer ikke at køre en husholdning og forstå omsorgsopgaven på nye måder, fortæller foredragsholderne på skift. Det betyder, at De Hogeweyk har langt sværere ved at indfri de gode intentioner i medarbejderne, den gamle kultur er podet og ligger dybt i dem.

Mennesker lever sammen med andre mennesker - oftest familiemedlemmer, som man deler ideer, værdier og rutiner med. Det er med til at gøre det sted, hvor man bor, til et hjem. De Hogeweyks beboere har som alle andre i samfundet levet et liv baseret på særlige værdier, vaner og rutiner, som man ønsker at tilgodese og bakke op om. Når man en dag ikke kan fungere "normalt" i visse områder, på grund af demenssygdommen, der gør en handicappet, betyder det ikke, at man ikke længere har en gyldig stemme, der skal lyttes til og gøres brug af. Beboeres fortællinger og sporadiske udtalelser om livet førhen i tidligere bolig, deres levede værdier og normer giver medarbejdere information og et godt praj om, hvad der er vigtigt og betydningsfuldt for ham eller hende. Og bliver de brugt og brugt klogt og koordineret af de mange frivillige og medarbejdere, der er omkring beboerne, så er der mange potentialer for trivsel gemt her. Det fik vi desværre bare ikke fornemmelsen af.

Frivillige skaber flødeskummet

De Hogeweyk får mange penge, men kun til basisudgifter. Resten har de sponsorer til. De vil ikke kunne organisere så mange klubaktiviteter uden frivillige, fortæller de. Frivillige, som jeg talte med, er grundlæggende rigtig glade for opgaven og selv siger ledelsen, at de tager sig godt af dem. Indimellem går de ud og får en oplevelse. Andre gange laver man studiedage eller workshops for frivillige ansatte, fordi de skal vide, at de er betydningsfulde. Nogle gange, men sjældent, er de ansatte en del af oplevelserne. Anderledes forholder det sig således med de ansatte. Her har man f.eks. ikke to dage om året, hvor de går ud og spiser og har en god dag sammen.

Svært at skabe konsistens i ord og handling - også i De Hogeweyk

På vej ud af byen, efter at have besøgt ét af de 23 huse, ser jeg en kvinde på ca. 85 år komme stavrende ned gennem den bilfrie og smalle boulevard på sine gamle ben og med rollator som støtteredskab. Hun går sammen med en ca. 25 år yngre kvinde. Det ligner en mor, der har besøg af sin datter. De to kvinders ansigter er forbundne gennem blikket, latter og smil. Jeg stopper op, præsenterer mig og ser den ældre kvinde i øjnene, mens jeg spørger, om hun er glad for at bo i byen. Hun forstår ikke mit spørgsmål, da jeg taler engelsk, hun hollandsk og samtidig har svær demens. Hun retter derfor et søgende blik mod kvinden for at få hjælp til at svare. Den yngre kvinde præsenterer sig som frivillig og fortæller, at hun er kommet i landsbyen gennem flere år.

Jeg spørger, hvordan det er at være frivillig, og hvordan hun oplever byen. Hun svarer oprigtigt: "Nu må du ikke misforstå mig med det, jeg siger, for jeg er oprigtig glad for at være frivillig her og synes ideen og byen egentlig er rigtig god. Men - man kan have nok så gode intentioner, store visioner, bygge fine bygninger og indrette dem rigtigt, så alt ser rigtigt ud. Men, hvis måden man betragter, leder og møder mennesker på, er den samme gamle måde som før, gør det jo ingen forskel". Kvinden fortsætter: "Vi havde en leder, som før personen blev leder her havde været læge. Personen blev ved med at tænke og agere som en læge – både over for beboerne og i sin ledelsespraksis, så nytter det hele jo alligevel ingenting. Filmen knækker lige her for mig". Hendes ord har genspillet sig et utal af gange i mit indre. Jeg har flere gange efterfølgende spurgt ind til, om man ledelsesmæssigt arbejder lige så systematisk og målrettet. Om ledelsen også modtager supervision. Svaret blæser stadig i vinden og vakte min bekymring.

Den frivillige medarbejders kritik minder for så vidt om nogle af mine egen oplevelser på plejehjem med ellers gode visioner og intentioner på beboer og medarbejderniveauet. Her ses det hyppigt, at man slet ikke har stillet lige så skarpt på, hvilken leder man selv skal blive til og hvilken ledelsesform, der skal til for at kalde den nye tilgang frem. Det er jo absurd, at meget af det der foregår "bag scenen," stort set er uændret og måske repræsenterer en forældet ledelsesform i forhold til de ellers visionære tanker på vegne af indbyggerne. De forskellige foredragsholdere, jeg kommer til at møde på mine mange besøg taler alle om det, "De Hogeweyk" selv betegner som "Frontstage" og "Backstage". "Frontstage" er ifølge dem, alt det vi som besøgende kan SE; husene, byrummet, livet og stemningen i byen som viser og sanser, når vi bevæger os rundt. Backstage er alt det, der udspiller sig og foregår BAG scenen. Om det er uddannelsesforløb, IT-systemer, belønningssystemer, ledelse etc. som tilsammen gør, at det vi ser PÅ scenen netop kan udspille sig, som det gør. Begge dele er centrale, men netop en bevidst forvaltning og indretning backstage, er fuldstændig afgørende for at skabe de ønskede resultater og effekt. Flere gange hørte jeg sætningen: "Vi forsøger ihærdigt at skabe så godt og normalt et liv som muligt, men bag scenen er det stadig et plejehjem, og vi bliver drevet som sådan."

"Backstage" er "De Hogeweyk" således stadig et demens-plejehjem, underlagt samme præmisser som andre plejehjem. De skal overholde rammer, regler, standarder, kvalitet og økonomi som alle andre. Forskellen er blot, at de tænker og "fortolker" opgaven, målet og rollerne anderledes og mere vidtgående. Fordi de ønsker mere livskvalitet, bygger på andre værdier, organiserer sig og går til opgaven på en anden og mere kreativ måde, er sandsynligheden for at skabe det, man drømmer om, også større. Det er De Hogeweyk et godt eksempel på og værd at lade sig inspirere af.

Den frivilliges ord fik mig til at tænke, at det ikke er tilstrækkeligt at tænke nyt og virkeligt visionært om "nogle" af de utallige elementer eller brikker i et stort, komplekst puslespil, hvis ikke de resterende bygger på og bæres igennem af samme visionære og dedikerede tankegang. De mange forskellige aktører, deres handlinger, værdier og viden - og de omgivende strukturer er nødt til at hænge sammen.

Et moderne fængsel eller en tryghedsramme - måske afhænger det af øjnene der ser

Tre glasdøre og en "hall" er afstanden mellem de "normales" og de "syges" verden. De automatiske døre forhindrer uvedkommende i at komme ind i demenslandsbyen, og mennesker med demens i at komme ud i "normalsamfundet". Døren, og oplevelsen af, at det, når alt kommer til alt, er en art kulisser – men, en af de absolut bedre, er dét, langt de fleste danske delegationer har reageret mest på. De to ting har stået i skærende kontrast til at have så ædel og så smuk en vision og samtidig repræsentere, hvad vi andre kan opleve som indespærring. Skønt mange har ytret glæden ved, at man jo slet ikke må det i Danmark, er der lige så mange andre, der har påpeget, at det jo er det, vi allerede gør på mange almindelige plejehjem i dag. Hvad er forskellen på en dør, der er malet, så man tror, det er en bogreol og så en glasdør?

Efter syv besøg i demenslandsbyen, er jeg stadig begejstret for deres vision og visionære og helhedsorienterede tilgang, deres mod og udholdenhed og mange af de resultater, de har skabt. Og jeg er glad på manges vegne over, at det sætter gang i en debat, som skaber systemrefleksion og vækker håb midt i den håbløshed, som jeg oplever, demensområdet mange steder fortsat bærer præg af. Samtidig har jeg stadig en lille snert af bismag. Bange for at alt for mange kommuner ureflekteret bliver så optaget af at være "først" med det nye, og på et alt for tyndt grundlag beslutter, at sådan en by skal de også have - uden helt at have gjort sig klart hvilket markant anderledes ledelsesparadigme, det vil kræve at skabe noget så radikalt nyt på den korte og lange bane - og uden der efterlades bismag. Vi skal tænke os godt om – og gøre det sammen, så får vi øje på så meget mere og kan træffe klogere beslutninger. Det var DET, jeg oplevede var fantastisk på turene i Holland. Vi strakte tanker og berigede hinanden. Hvis vi læner os op ad de gode intentioner og tager ideen, og alt der følger med, til sit næste niveau i Danmark, kan vi skabe landevindinger. Vi kan løfte overlæggeren for liv og arbejdsliv. Og her har demenskonsulenterne i Danmark en vigtig rolle at spille. Why not?